

VOLKSCHE WACHT

STRIJDBLAD VOOR NEDERLANDSCH VOLKSBEWUSTZIJN

MAANDBLAD — UITGAVE VAN DE STICHTING „DER VADEREN ERFDEEL"

4e JAARGANG Nr. 10 GRASMAAND 1940

Verleden - Heden - Toekomst

Indien twee menschen hetzelfde zeggen, dan beteekent dit nog niet altijd hetzelfde. Spreken twee menschen over het Nederlandsche volk, dan kunnen zij aan deze woorden geheel andere beteekenissen hechten. De een zal er onder verstaan de verzameling van enkelingen, die op dit oogenblik binnen de landsgrenzen wonen, of die, in den vreemde wonende, nog een zeker formeel contact onderhouden. Deze zienswijze is het gevolg van de individualistische wereldbeschouwing, die het humanisme ons gebracht heeft en die in breede lagen de heerschende is geworden. Deze beschouwingswijze, die een dieperen band tusschen de enkelingen niet aanvaardt, leidt onherroepelijk tot materialisme, zooals de geschiedenis wel ten duidelijkste heeft aangetoond, en zoo zien dan velen in het Nederlandsche volk alleen de toevallige hoop enkelingen, die op dit oogenblik binnen onze landsgrenzen strijden voor hun, in hoofdzaak materiëele, persoonlijke belangen. Voor deze categorie is het verleden waardeloos, een afgedane zaak, die achter ons ligt; de toekomst heeft alleen beteekenis, voor zoover het de zaken betreft, die direct aan de orde zijn en met het hedendaagsche leven verband houden; maar het heden, het tastbare leven, dat is het eenige waardevolle voor den thans levenden mensch.
Daartegenover zijn er, die zich voor dit heden niet interesseeren, maar die vrijwel uitsluitend belangstellen hetzij in de toekomst, hetzij in het verleden. Degenen, die zich alleen met het verleden bezig houden hebben óf met dit leven in wezen afgedaan en hangen aan het verleden als aan een troost of een herinnering óf hun wetenschappelijke belangstelling heeft zich zoo éénzijdig ontwikkeld, dat zij voor alles, wat daarnaast bestaat geen oog meer hebben.
Degenen, die alleen in de toekomst zien, hebben al hun hoop op een hiernamaals gevestigd, of zijn vervuld van een of ander ideaal, dat, los van verleden en heden, een nooit te verwezenlijken utopie zal blijken. Wij kunnen zeggen: degeen, die alleen de toekomst ziet is een fantast; die alleen het heden ziet is een materialist; die alleen het verleden ziet is zelf een mummie.
Nu zijn er ook nog, die in het heden staande wel eenig oog hebben voor de toekomst, maar niet voor het verleden, en omgekeerd. Multatuli noemde eens degenen, die aan een **voortbestaan** geloofden en niet aan een **voorbestaan**, menschen die geloofden aan een touw met één eind. Zoo is het ook met degenen, die, hetzij het verleden, hetzij de toekomst, verwaarloozen: zij zien het leven als een touw met één eind, als iets onbestaanbaars. Zij snijden het leven willekeurig in stukken; vandaag op een andere plaats dan morgen, want het heden, dat dan hun scheidingslijn is, voegt morgen bij het verleden, wat vandaag nog toekomst is. Het heden is tot aan den rand gevuld verleden en de toekomst is de voortdurende bron voor het heden.
Verleden, heden en toekomst zijn onverbrekelijk met elkaar verbonden en zijn alle drie even belangrijk.
Voor iemand, die zóó de verhoudingen ziet, is de in het begin genoemde omschrijving van een volk dan ook niet aanvaardbaar. Hij ziet een volk in verleden, heden en toekomst als één geheel. In de nevelen van het verleden verliest zich het ontstaan, maar het is ook dan reeds hetzelfde volk, temidden waarvan hij heden leeft. En wat dit volk in de toekomst ook zal ondervinden, het zal nog altijd hetzelfde volk zijn, ook al zijn de enkelingen steeds andere geweest.
In dezen gedachtengang zijn de enkelingen niet primair, zooals bij de humanistische wereldbeschouwing, maar is het volk primair. En het volk is ook weer niet de verzameling van toevallig op dit oogenblik hier levende enkelingen, maar het is het organisch geheel der tot het volk behoorende sibben, die generatie na generatie de enkelingen leveren, die op bepaalde momenten het uiterlijke beeld van het volk vormen.
Deze volksche wereldbeschouwing is dan ook een geheel andere dan de humanistische en de plaats, die de enkeling hier inneemt is eveneens een gansch andere.
Bij de humanisten is het „ik" de kern waar alles om draait; bij de volksch gerichten is de enkeling slechts de schakel, die verleden en toekomst verbindt, die aan het nageslacht

INHOUD

doorgeeft, wat hij van het voorgeslacht heeft geërfd, soms vermeerderd met het door hem verworvene, soms echter ook verminderd met het door hem verwaarloosde en zoo zijn vele volksche waarden, althans tijdelijk, voor ons verloren gegaan.
De volksche wereldbeschouwing is het eeuwenlange bezit onzer voorvaderen geweest. Volksvreemde invloeden, vaak gesteund door volksvreemde overheersching, hebben haar onderdrukt en er de humanistische voor in de plaats gesteld. Totdat wij nu de herleving van het volksche denken medemaken, dat aan de stofvergoders en toekomstdroomers weer het levensbeeld teruggeeft, gegrond op de gelijkwaardigheid en samenhang van verleden, heden en toekomst.

Ras en Persoonlijkheid in de Kunst

IV

Overzien wij ten slotte nog eens wat ons onze beschouwingen hebben geleerd.
Groote genieën, wij weten het — ik zeg niet: wij geven het toe! —, zijn vermoedelijk voor het meerendeel van gemengd ras. Daarnaast merken wij op, dat dan het vormgevende, „architectonische" element van het Noordras stemt, wanneer de kruising Noordras × Oostras is. Ook het Westras kent architectoniek, maar dit lieten wij thans buiten beschouwing. Noordras bloed hebben overigens nagenoeg alle kunstenaars en mannen van wetenschap die Europa voortbracht. Zoover hierover onderzoekingen gedaan zijn, is gebleken dat dit element zelfs het overheerschende was.
Vervolgens: Het scheppen van vorm, uiterlijke vorm, is bij het Noordras nooit doel in zich. Juist bij de hoogbegaafden is vorm steeds middel, niet doel. 1) De bijmenging van Westras kan het zware van het Noordras (en nog meer van het Faalsche) verlichten, luchtiger, levensblijder maken (Mozart). Het Oostras kan den inhoud warmer, gevoeliger, maar ook sentimenteel maken. De innerlijke strijd van den „twee-zielen mensch" kan geweldige spanningen doen ontstaan. Bij de kruising Noordras × Oostras is het Noordraselement zeker het aanvallende en tenslotte beheerschende. Wat dan aan kunst ontstaat heeft een volheid van rijkdom, die toch tot eenheid werd — echter alleen bij werkelijk groote geesten, die de kracht hadden, al die elmenten in den brandenden gloed van hun genialen aanleg tot een nieuwe („einmalige") eenheid te versmelten. Voor hen geldt het woord van den Franschen edeleman Montaigne: „Liever zal ik mijn ziel smeden, dan dat ik haar zou meubileeren". („J'aime mieux forger mon âme que de la meubler").

Uit dit alles blijkt wel, dat een ongehinderde vermenging van alle raselementen in een volk in het geheel niet gewenscht is. Want wat groote geesten van hun leven en hun kunst maken, de „gesmede" eenheid, dat bereiken de kleinere geesten niet. Deze eenheid zal bij hen als regel alleen dan ontstaan, wanneer van den aanvang af één raselement zoozeer overheerscht, dat het zijn stempel al vanzelf op het heele wezen drukt. Maar er zijn nog veel enrstiger bezwaren tegen die vermenging en er is hier reeds vaak door ons op gewezen. Zoo goed als één ras het dragende element in den enkeling moet zijn, het vormgevende, architektonische, zooals wij het noemden, zoo moet het dat ook in een gemeenschap die kultuur heeft. Alleen dan kan er van een begrijpen en spontaan aanvoelen van onder tot boven sprake zijn; alleen dan hebben de begaafden een klankbodem in het volk, waar hun scheppingen weer-klank vinden; alleen dan is het denkbaar, dat er geen leege ruimte is tusschen kunstenaar en volk, dat het niet een kleine kliek kunstzinnigen is, waarop de kunst moet drijven, maar dat kunst vanzelf volksche kunst zal zijn. Wij zijn daar mijlen van verwijderd, zeker! Maar wanneer een volk verbasterd is, een rassenchaos is geworden, dan is het voor immer een verloren zaak. Er kunnen dan zeer zeker nog late genieën geboren worden — Plato is er een voorbeeld van — maar de weerklank blijft uit, de zuivere weerklank.
Er is veel geschreven over wat een „genie" is. Heel in het begin van onze overdenking hebben wij er op geduid, dat genieën zoozeer zich zelf alleen zijn, zoozeer boven groote talenten uitsteken, dat het ons voorkomt, alsof zij iets principieels anders zijn. Günther heeft eens gezegd: „De held staat steeds aan het begin der wereld" (Ritter, Tod und Teufel, bl. 13). Het genie ook. Wij moeten dat niet te letterlijk nemen, maar de wereld die een genie schept, is steeds zijn eigen wereld; één maal! Het is een organisch geheel geworden, vol tegenstellingen, soms vol strijd, maar een geheel: „Gipfel der Menschheit" (Schiller). Niet ieder kan de hooge lucht verdragen; niet ieder beseft hoe hoog zij zijn; weinigen kunnen zich een voorstelling maken van de spanningen, die noodig waren deze toppen omhoog te stuwen; alleen deze eenzamen weten welke krachten in hen moesten werken; of weten ook zij het niet? Vol eerbied staan wij voor de kracht, die ook dit deed ontstaan, voor de Natuur, voor God, en wij schamen ons haast, wanneer wij van uit het dal opziend naar deze bergtoppen de vraag stellen: Hebben deze genieën altijd en onder alle omstandigheden een zegenrijke uitwerking op de kultuur? Wij hebben het van verschillende kanten trachten te belichten en naar wij hopen was het den lezer duidelijk, dat wij het niet zonder eerbied deden.

Nu willen wij tot slot nog een laatste woord zeggen. Hooger, waardevoller ook dan de genieën is ons de volksche rasgezonden kultuur. Liever een gemeenschap van gelijkgestemden, waar één stijl het heele kultuurleven vormt en doordringt, dan een in vermenging ondergaande kultuur met een enkel onbegrepen genie.
Maar wanneer dan aan de grensgebieden van gezonde kultuur, door de zeldzame, uitzonderlijke vermenging, een bergtop omhoogstuwt, dan zal die zonder meer ten zege zijn.

Het is niet de onderlinge beïnvloeding van kulturen die wij bestrijden! Deze invloeden werken als prikkelende zilte zeewind, zij maken ons bewust van onszelf, zij woelen ons binnenste op, zij brengen spanningen, waar groote dingen uit kunnen groeien.
Voorzeker! Maar dan moeten het gezonde, krachtige kulturen zijn, zelfbewust en zuiver van bloed.
Wanneer de rassen gaan vermengen ontstaan bestaardbevolkingen, ook met „spanningen", als wij dit woord hier nog willen gebruiken, maar zij zijn van anderen aard. Om een beeld te gebruiken: het zijn spanningen die elkaar opheffen, die zich aan elkaar verdoen, die uiteenvloeien in plaats van omhoog te stuwen. Het zijn spanningen die zich soms in zinlooze ontladingen van nihilistischen aard vertoonen, maar niet **bouwen**.
Gebouwd kan alleen worden, waar één stijl, één geest, één ras de overhand heeft. Dan kan het vreemde bevruchtend werken, dan kan het worden omgevormd tot het eigene. Maar een bastaardbevolking heeft geen „eigen" in dezen zin, zij heeft een „gemiddelde" en streeft naar het „middel-matige"; zij verzet zich tegen het hooge en tegen aangeboren edelen aard.
Waar ras nog zuiver (betrekkelijk zuiver) is, daar is geen afgunst tegen het hooge en edele, maar daar wordt dit als een stuk van het „eigene" aangevoeld, als een vermeerdering van de waarde van dat groote geheel, waar wij een deel van zijn.

1) dit in tegenstelling met het Westras.

De ontdekkingen van
Herman Wirth

De verdeeling van het Jaar

De boer richt zijn leven naar de natuur. Zijn werkzaamheden wisselen af met de jaargetijden en hij moet deze, bijv. het zaaien, zoo tijdig doen, dat ook de beëindiging daarvan — in dit geval het oogsten — binnen den daarvoor gestelden tijd geschiedt. M.a.w. voor den boer is een kalender een eerste vereischte. Wij zien dan ook, dat de boeren van alle rassen middelen hebben gevonden om de verschillende belangrijke dagen van het jaar vast te stellen. In zuidelijke streken moest men zich daarvoor naar de sterren richten; hier in het Noorden echter, waar de zonnestand, evenals de opgang- en ondergangspunten, belangrijke verschillen vertoonen, was het dit hemellichaam, dat de tijden aangaf, waarop bepaalde werkzaamheden begonnen moesten worden.
Maar niet alleen hiervoor stelden onze voorvaderen prijs op een nauwkeurige dagbepaling. Ook in hun godsdienstig leven speelde het jaar een groote rol. De jaarcyclus was voor hen het zinnebeeld, het uiterlijke verschijnsel, van een algemeen geldende, een cosmische wet. Alle leven werd door die wet beheerscht: in alle leven hier op aarde werden de phasen van den jaar-kringloop teruggevonden. Het belangrijkste punt daarbij was de winterzonnewende. Deze had een dubbele beteekenis: het einde van den ouden en het begin van den nieuwen kringloop. Het nieuwe leven begint dan zijn cyclus, het oude wordt afgesneden, afgehakt. In Noord-Amerika, waar veel denkbeelden zijn bewaard, overeenkomstig aan die van onze voorvaderen, noemt de stam der Kwakintl-Indianen de winterzonnewende nog: splijt beide wegen. En een paralellel mogen wij wellicht zien in nevenstaande rotsafbeelding uit het oude Zweden, een afbeelding die zeker 3000 tot 3500 jaren oud is en waar wij den Jaargod met opgeheven bijl zien staan bij het gedeelde jaar. (Afb. 1) Vaak zien wij

Afb. 1

Afb. 2

ook afbeeldingen van den dubbelen bijl ⋈, vermoedelijk ontstaan uit het jaar-ideogram ╳, waarvan de uiteinden verbonden werden tot ⋈ of ook ⧗ een zinnebeeld, dat we in de oudheid als grafsymbool vinden, en dat ook tegenwoordig nog bestaat, hoewel de beteekenis er van dan verloren is. Bijgaande afbeeldingen geven huismerken weer op grafsteenen, de eerste beiden in de Oude Kerk te Amsterdam (afb. 2 en 3), de derde in de Bethlehemskerk te Monnikendam. (afb. 4) De

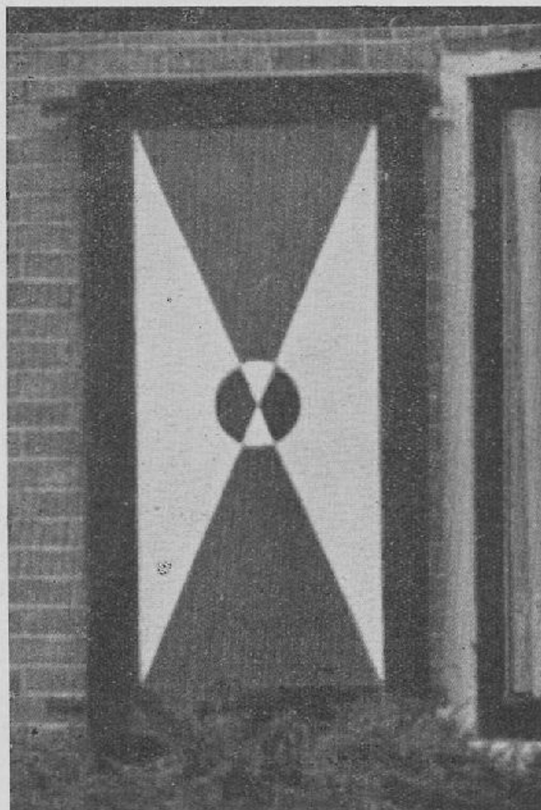

Afb. 3

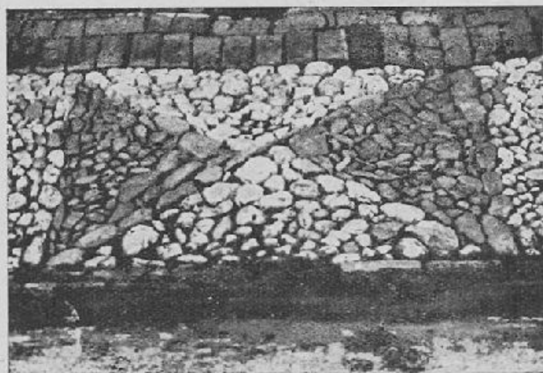
Afb. 4

laatste is vooral daarom opmerkelijk, omdat hier nog deelen van den cirkel zijn blijven bestaan, waarin het ideogram ╳ als jaarsymboliek eigenlijk thuis behoort ⊗
Maar ook op andere wijzen wordt het zinnebeeld nog gebruikt. Wij geven hier de afbeelding van een raamluik in Amersfoort (afb. 5) en daaronder van een kiezelstoep uit

Afb. 5

Bronkhorst. (afb. 6) Bij deze toepassing is het begrip van

Afb. 6

grafsymbool natuurlijk geheel verloren gegaan, maar een getuigenis voor de oude beteekenis uit geheel andere richting hebben wij uit het oude Rome, waar gezegd werd, dat het graf sub ascia dedicata, onder den bijl gewijd was. Het einde van het zonnejaar was ook het doodenfeest. De

Joelnacht, de midwinternacht is de heilige cosmische belevenis van de licht- en levenswende en het was de nacht, waarin de dooden van het afgeloopen jaar werden herdacht. Thans nog vieren de Eskimo's hun doodenfeest in den winter en in onze streken heeft de kerk het feest verzet naar den tweeden November, Allerzielen. De rust, die de dooden na hun levensstrijd zijn ingegaan, wordt bij de Copper Eskimo's in Noord-Amerika nog herdacht door een arbeidsverbod gedurende de donkere dagen. Ook bij de Germanen bestond iets soortgelijks en nog lang is het gebruik blijven bestaan, dat van 25 Wintermaand tot 6 Louwmaand geen rad mocht draaien, dat bijv. ook alle spinnewielen stil moesten staan.

Het jaar, dat met winterzonnewende begon, werd in een aantal deelen verdeeld. In de eerste plaats in twee helften, zooals wij in een vorig artikel hebben gezien. Op sommige kalenderschijven, waar de daarop staande teekens van een verlengstuk zijn voorzien, komt als teeken der winterzonnewende het zinnebeeld ᛋ voor, het halve jaar als kromstaf. Op een rotsteekening in Zweden zien wij dit zinnebeeld op een dooden-geleischip en het is ook het zinnebeeld van den „bisschop" St. Nicolaas, wiens feest een verschoven midwinterfeest is en die in Engeland dan ook nog als Santa Claus met Kerstmis optreedt.

Is eenerzijds midwinter een herinneringsfeest voor den dood, het is ook een feest van de geboorte. In de oeroude Indische Oepanischad's, die van Noordras-oorsprong zijn, wordt verhaald, hoe zich een ei ontwikkelde, het wereldei, dat een jaar lang bleef liggen, en hoe het toen spleet en de zon er uit geboren werd. Deze geboorte van de zon, den zonnegod, den godszoon, wordt bij de Amerikaansche Pima's als volgt verteld. God sprak: Ik wil hemel en aarde tezamen brengen...... en uit de verbinding van beiden zal mij een helper ontstaan. Daarop haakte hij het gekromde einde van zijn staf (midwinter-symbool!) in den hemel, en trok die naar omlaag. De aarde baarde toen een zoon.

Het jaar werd door onze voorvaderen echter niet, zooals reeds opgemerkt, slechts in twee deelen verdeeld. Volgens Wirth was de oorspronkelijke deeling in het hooge Noorden een tiendeelige. Op onze breedte ontstond een deeling in acht resp. zestien deelen en nog zuidelijker een in zes resp. twaalf. Maar deze deelingen zijn niet al te streng van elkaar te scheiden, vloeien in elkaar over en worden soms voor elkaar gebruikt. In Angelsaksische runenrijen komt voor dezelfde letter zoowel de zesster ᛤ als de achtster ✳ voor.

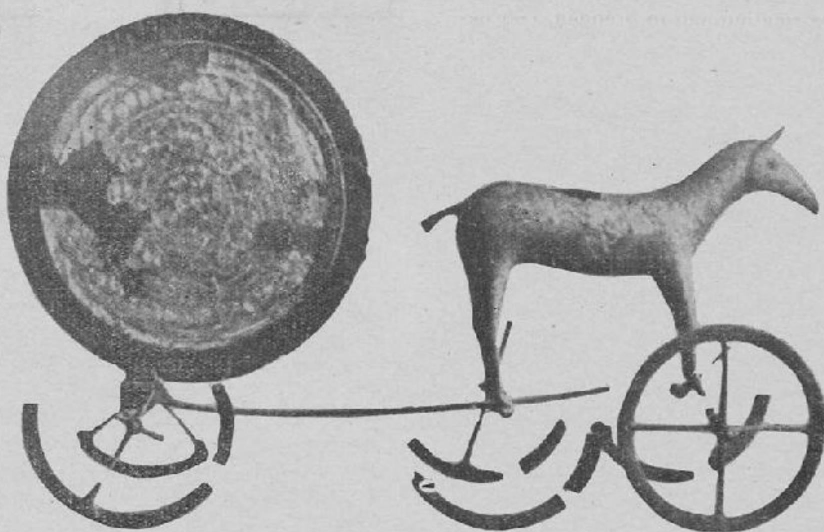
De arctische tiendeeling vinden wij thans nog terug in het jaar van tien maanden in Noord-Californië en bij de Eskimo's in Zuid-Alaska. Een rotsteekening bij de Columbia River, bij Spearfish (Vancouver) vertoont bijgaande afbeelding: het in tweeën gedeelte jaar, dat verder nog in tienen gedeeld is. (afb. 7) Ten overvloede is hier nog een

Afb. 7

slang bij afgebeeld, eveneens een jaarsymbool, waardoor dus vaststaat, dat wij hier met een tiendeelige jaar-voorstelling te maken hebben.

In Noord-Europa is de tiendeeling door de achtdeeling vervangen en tal van monumenten uit het verre verleden leggen hiervan getuigenis af. Daarbij moeten wij vooral in het oog houden, dat men in die dagen niet zoo materialistisch-verstandelijk was als thans en dat men het innerlijk en uiterlijk leven van mensch en volksgemeenschap niet in stukjes knipte en in aparte hokjes plaatste. Zooals wij hierboven reeds zeiden, de verdeeling van het jaar was dan ook niet alleen een nuttige kalender-indeeling, maar had ook betrekking op het religieuse gevoel van de menschen in dien tijd. Zoo vinden wij bijv. in Engeland, Schotland en Scandinavië steenkringen, die uit acht groote steenblokken bestaan (met soms in het midden een negende). Deze steenkringen dienden echter niet alleen als een soort zonnewacht, een kalender-bepaling dus, maar zij waren tegelijkertijd eeredienstplaatsen. Soms hebben in of bij deze steenkringen begravingen plaats gevonden, zooals bij ons de begravingen in en bij kerken plaats vonden en zelfs het woord kerkhof nog voor iedere begraafplaats wordt gebruikt. Vaak vinden wij echter in de steenkringen offersteenen, waaruit het eeredienst-karakter wel zeer duidelijk spreekt. Dikwijls zijn op plaatsen, waar eertijds steenkringen waren, Christelijke kerken gebouwd; dit wijst ook weder op het sacrale karakter dezer plaatsen, want men bouwde kerken bij voorkeur op plaatsen, die voor onze heidensche voorvaderen heilig waren. De steenkringen dienden voorts als „ding"-plaatsen, als verzamelplaatsen der volksgemeenschap, waar de volksbelangen besproken werden en recht gesproken werd. In de „Law Stones" bij Rayne in Schotland werd (de naam duidt er reeds op) in 1349 nog recht gesproken. Ook het recht was naar het gevoel onzer voorvaderen geen afzonderlijk gebied voor verstandelijke overwegingen. Het was een deel der heilige orde, die het heelal kenmerkte, de goddelijke orde der dingen, en als iemand onrecht gedaan had, tegen de goddelijke orde was ingegaan, dan was rechtsherstel noodzake-

Afb. 8

lijk. Het zoeken en vinden van dat recht kon dan uiteraard het beste geschieden op de plaats, die het beeld van deze goddelijke wereldorde was: de kalendarische steenzetting. Als laatste naklank uit oude tijden kunnen wij tenslotte de samenkomsten der jeugd met midzomer rekenen, die nog jaarlijks in den steenkring van Askeberga in Scandinavië plaats vinden, al hebben dan alleen nog dansen en spelen plaats.

Ook in het dagelijks leven verdeelde men den dag in acht, resp. in zestien stukken en dit is ook de basis van onze twee-en-dertig-, resp. vier-en-zestig-deelige windroos. Toen Karel de Frank hier de zuidelijke vier-en-twintig-urige dagindeeling bracht, kon hij zijn wil aan het onder zijn toezicht staande land opleggen. De zeeman echter, die naast God alleen den schipper als zijn meerdere erkende, hield aan de oude, van zijn voorvaderen geërfde, zestiendeeling vast en zoo is deze tot den huidigen dag aan ons overgeleverd.

Nog lang verdeelde iedere boer in Noorwegen, op IJsland en op de Faröer den horizon in acht gelijke deelen, kenbaar aan bijzondere punten der omgeving — boomen, boomgroepen, rotspunten, heuvels, watervallen e.d. — of, waar deze op de juiste plaats niet aanwezig waren, maakte hij zelf een kenmerk door een grooten steen of een steenhoop op een plaats in die richting aan te brengen. Het geheel heette Eiktamark of Dagsmark en nog uit 1814 deelt de sagenverzamelaar Dr. Henderson, vertellende van de hoeve Grimstade op IJsland, mede, dat de berg Herdabreid daar als „Middags-Dagsmaerket" gold.

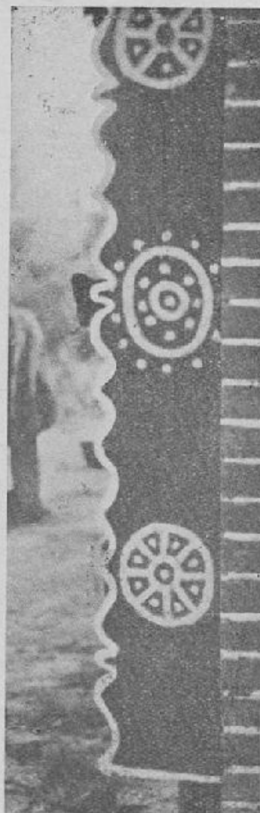
De acht hemelsrichtingen droegen in het Noorden den naam van aettir (meervoud van aett, waarmede ons woord etmaal nog samenhangt) en als tijdindeeling was hun naam eikt. Een eikt was dus drie van onze uren, de halfeikt of stonde anderhalf uur. Op de Faröer gold deze tijdsindeeling nog in de negentiende eeuw.

Met de achtdeeling hangt misschien nog samen, dat wij in plaats van „een week" de uitdrukking „acht dagen" gebruiken. Ook de overlevering, dat Wodan's paard Sleipnir acht-hoevig was vloeit uit de jaarindeeling in achten voort. Wodan als hoogste God, was in één zijner aanzichten de Jaargod, de mythologische verzinnebeelding van de, in den jaarcyclus neergelegde, cosmische wet en zijn paard, waarmede hij door het heelal reed, was het symbool van dezen achtdeeligen cyclusgang. De zonneschijf van de bekende zonnewagen van Trundholm (afb. 8) heeft ook een (op de foto niet duidelijk waarneembare) achtdeeling met daaromheen een zestiendeeling, iets wat merkwaardiger overeenkomt met in Mexico gevonden steenen zonneschijven. Ook in China was de oude jaarindeeling in achten en zoo zijn er nog tal van aanwijzingen voor deze verdeeling van jaar, horizon en dag en de daarmede verbonden geestelijke beschouwingen.

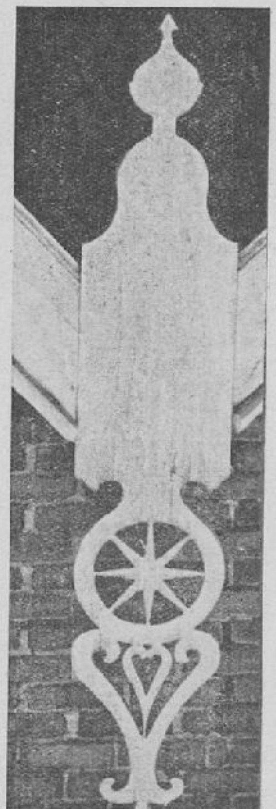
De symboliek der achtdeeling is ook in ons land, al is het weder onbegrepen, tot den huidigen dag bewaard gebleven. Als voorbeelden geven wij de zijkant van een emmerrek te Staphorst (afb. 9) en een geveltopteeken te Wageningen (afb. 10).

In Midden-Europa, om den 50en breedtegraad, heeft men de zes-, resp. twaalfdeeling aangenomen, die van daar uit ook verder naar het Zuiden is doorgedrongen en dan weder, in lateren tijd, naar deze streken gebracht is. Tot bij de Hindoe's — wier cultuur van Noordras-oorsprong is — is deze indeeling doorgedrongen. De goddelijke wet, de heilige orde, waaraan alles onderworpen is, heet daar ṛta en het juiste doen heet in de oud-Vedische wijsheid: op het pad van den ṛta gaan. Maar elders heet het weer: dit twaalfspakige rad van den ṛta wentelt Hij steeds weder om den hemel...... Daarop staan, o Agni, de zonen paarsgewijs, zevenhonderd twintig (dus 360 dagen en 360 nachten). Ook hier dus weder één zinnebeeld voor zedewet en kalender.

Het rad vinden wij ook bij ons in het Noorden terug. Het is het Joel-rad, dat vaak thans nog bij winterzonnewende

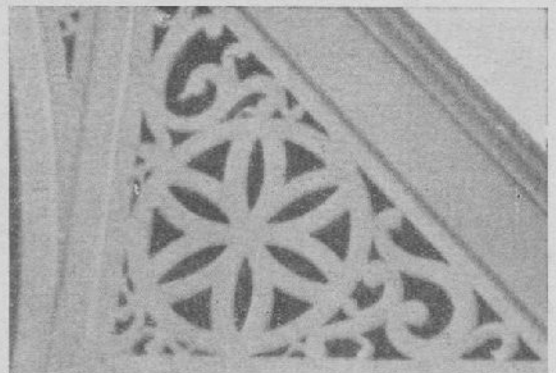
Afb. 9

Afb. 10

op een staak verbrand wordt. Het woord joel hangt weder samen met het oud-Engelsche hweohhol of hwêol, het nieuw-Engelsche wheel, ons woord wiel. Joel-rad is derhalve eigenlijk een pleonasme en het Joel-feest, het feest van midwinter, zouden wij dus kunnen vertalen met Radfeest. Tot in oud-Cyprus is het woord doorgedrongen. Daar heette de maand van 22 Wintermaand tot 23 Louwmaand: Julos!

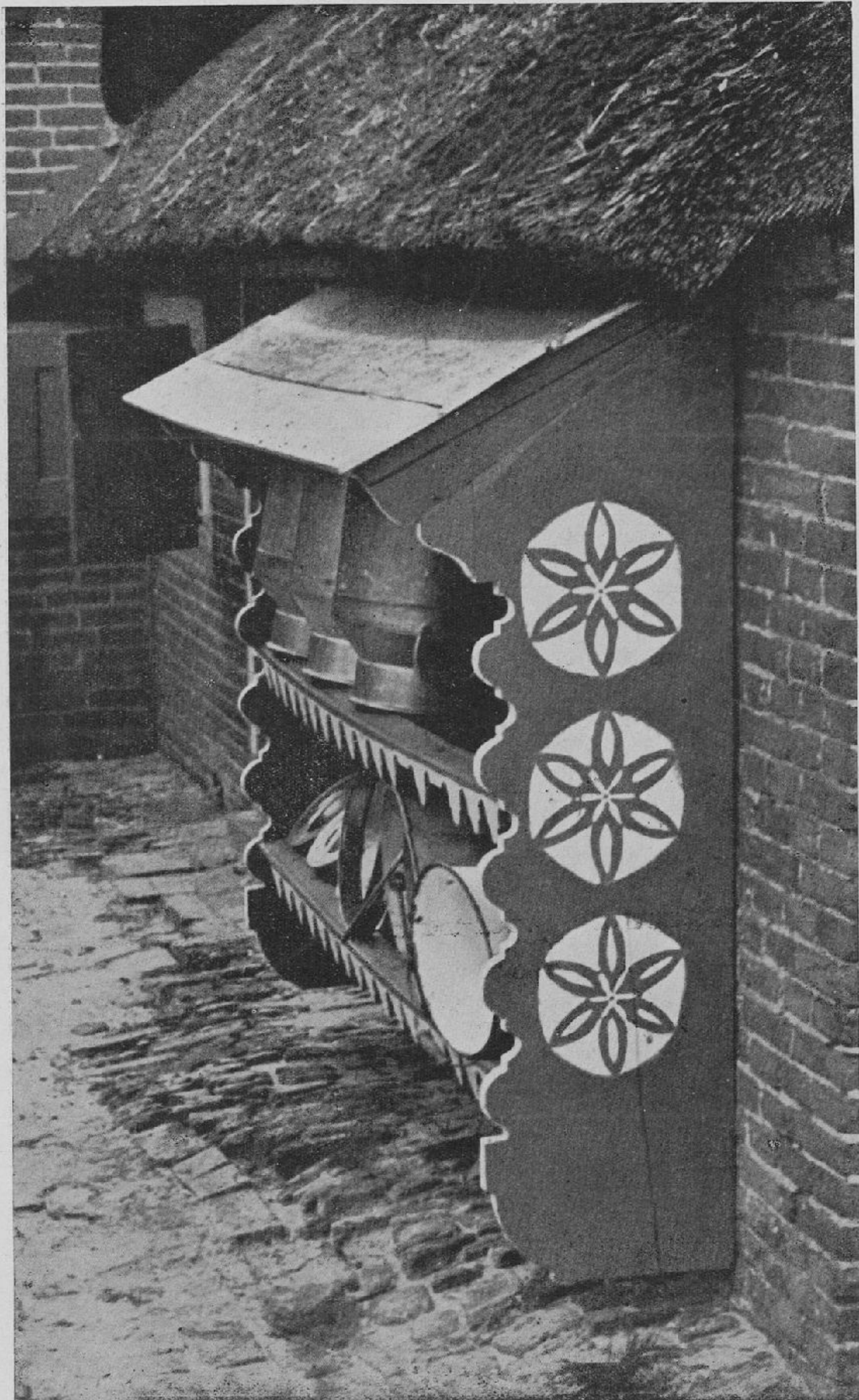
Ook van de zesdeeling vinden wij ten onzent nog vele zinnebeeldige voorstellingen en het merkwaardige is, dat zij bij de boerenbevolking nog steeds den naam zonnerad dragen. Als voorbeelden geven wij een melkrek te Staphorst (afb. 11), een gevelversiering in Rijssen (afb. 12) en een gevelsteen in het stadhuis in Hasselt uit het jaar 1550 (afb. 13).

Afb. 12

Afb. 13

Afb. 11

OVER FINLAND EN NOG WAT

Altijd weer moet er op gewezen worden, dat wij ras, volk, taal, uit elkaar moeten houden en dit geldt ook weer in het bijzonder, wanneer wij het over de Finnen hebben Laten wij echter meteen eens zien hoe die andere volken zijn samengesteld, die aan de Oostelijke oevers van de Oostzee wonen.

Deze volken, die als het ware op den grens van Rusland en het eigenlijke Europa liggen, zijn in hoofdzaak uit twee rassen samengesteld: het Noordras en het Oostbaltische ras.

Terwijl wij van het Noordras veel weten omtrent ontstaan en geschiedenis, weten wij van het Oostbaltische eigenlijk heel weinig. Is het een zelfstandig ras? is het een mengbevolking? Günther rekent hen tot de zelfstandige rassen, die ook een eigen taalvorm hebben ontwikkeld. Bij het Oost-Baltische ras behooren dan de Finsch-Oegrische talen, dat wil dus zeggen, dat deze talen door dit ras zijn gevormd, maar het wil niet zeggen, dat alle menschen, die zoo'n taal spreken nu tot dit ras behooren!

De taalkunde zoekt het kerngebied tusschen Moskou en den Oeral. Gedrongen van vorm, grof van beendergestel, breed van gezicht en met korten schedel, toont het „verwantschap" met bevolkingen van midden-Azië. Ook hun taal schijnt in de verte verwant met de Altaïsche talen van midden-Azië. De jukbeenderen geven aan het gezicht iets wat ons aan Azië doet denken, en het haar is hard en stug, maar licht: zoo is ook de huid licht (niet rose zooals bij het Noordras, waar de dunne huid het bloed laat doorschemeren). Ook de oogkleur is licht; maar zeer verschillend van het Noordras is de uitdrukking: zij mist het scherpe en soms stralende van het oog bij het Noordras en heeft voor ons soms iets „unheimliches". Het Oostbaltische ras doet ons vreemd aan, uitheemsch, soms „Russisch". In de teekeningen en etsen van Käthe Kollwitz, die ons dikwijls zoo „Marxistisch" aandoen, is dit ras vaak vertegenwoordigd.

De geaardheid van een ons vreemd ras te beschrijven is steeds een moeilijke opgaaf, want wij zien het steeds van onze geaardheid uit en meten met onze maatstaven. In enkele weinige woorden kan het zeker niet. Wel kan gezegd worden dat het Noordras in hun oogen koud, droog, gevoelloos berekenend en hard is. Het Noordras mist phantasie niet, maar onze phantasie wordt steeds in toom gehouden door de werkelijkheid, door vaste grenzen. Günther drukt het zoo uit: „De vormende (meer bouwende architektonische) verbeeldingskracht van het Noordras staat tegenover de Oostbaltische afdwalende (meer muzikale). En bovenal: de Noordras verbeeldingskracht dient ten slotte een uitgesproken vastheid bij besluiten, terwijl besluiteloosheid een der eerste kenmerken van het Oostbaltische ras is" (Rassenkunde des deutschen Volkes bl. 223). Het zijn phantasten, die tot fanatisme neigen. Dostojewski is in geestelijk-lichamelijk opzicht volgens Günther sterk Oostbaltisch; zijn werk dus ook. („De gebroeders Karamasoff"). Ook Selma Lagerlöf verraadt Oostbaltische bijmenging in haar „Gösta Berlings Saga".

Gaan wij nu de bevolkingen van de landjes aan de Baltische zee — zooals de Engelschen de Oostzee noemen — na, dan blijkt het volgende (naar Günther: Kleine Rassenkunde Europas):

Litauen — overwegend Noordras met een sterke bijmenging van Oostbaltisch ras. Taal Indogermaansch, dus behoorende tot die talenfamilie, waarvan de oorsprongstaal een schepping van het Noordras was en in Midden-Europa ontstaan is.

Letland — Noordras met Oostbaltische bijmenging; taal Indogermaansch.

Estland — Evenveel Noordrasbloed, misschien zelfs nog iets meer en ook met Oostbaltische bijmenging, maar — en dat zouden wij nu niet bepaald verwachten — een Finsch-Oegrische taal sprekend.

Ook de Russische gebieden die aan deze landjes grenzen, hebben nog zeer veel Noordrasbloed. Naar het Zuiden en Oosten neemt dit af en neemt het Oostbaltische toe, om dan over te gaan in gebieden met Aziatische bijmenging.

Finland — In het Zuid-Westen en Zuiden overwegend Noordras. De Zweedsch sprekende bovenlaag is hier voor een deel de oorzaak van. Naar het Noorden en Oosten van het land neemt het Oostbaltische dan zeer snel toe en wordt overheerschend. De taal is Finsch-Oegrisch, behalve waar het Indogermaansche Zweedsch wordt gesproken. Karelië is door een ander slag bewoond; die bevolking heeft meer bruin haar en bruinere huid, een smaller gezicht en langere neuzen dan de Oostbaltische Finnen. Het is niet bekend tot welk ras, of rasmengsel zij behooren. Het Noordras is in Finland dus minder vertegenwoordigd dan in de Baltische landen.

In dit verband is het misschien wel nuttig nog even iets over **„Slavisch"** te zeggen. Ook hier worden de begrippen ras, taal, volk verwarrend dooreengebruikt. De oorspronkelijke Slaven waren een Indogermaansch volk en de Slavische talen zijn Indogermaansch. Op zijn minst hadden die Slaven een sterke Noordras bovenlaag. Zij heerschten over Oostbaltische bevolkingen die (volgens Günther) omstreeks de 12e eeuw den geboortenwedloop wonnen, d.w.z. zij vermeerderden sterker en ten slotte werd het Indogermaansche Slavisch door het Finsch-Oegrisch verdrongen (met uitzondering van de Zuid-Slavische gebieden).

Ook de **Magyaren** zijn oorspronkelijk Oostbaltisch van ras geweest, voor zij in de 9e eeuw na Chr. naar Hongarije trokken en spreken nog een Finsch-Oegrische taal. Zij zijn sindsdien echter sterk vermengd met nagenoeg alle Europeesche rassen.

Dit is alles wel zeer ingewikkeld en het wordt ondoorzichtig en verwarrend wanneer wij ras, volk en taal niet uiteenhouden. Indien de bevolkingen niet zoozeer door- en over elkaar geschoven waren, was het eenvoudig. Dan zouden wij hebben:

Noordras met **Indogermaansche** kultuur en dus Indogermaansche taal.

Hiertoe behooren o.a. de Germanen, de oor-Kelten en oor-Slaven, die dan ook Indogermaansche talen spraken.

Oostbaltisch ras met **Finsch-Oegrische** talen. Daartoe behooren o.a. de oorspronkelijke Finnen en Magyaren.

Maar nu zijn Indogermaansche Noordras Slaven opgegaan in Oostbaltische groepen, hebben Finsch-Oegrische talen aangenomen, zijn dus als Noordras menschen verdwenen of verbasterd en dit resultaat noemen wij dan „Slavisch"! — en daardoor wordt het zoo ondoorzichtig.

Wanneer kwam nu het „Finsche" en wanneer het Noordras element naar Finland?

Zooals reeds gezegd is het oorsprongsland van de Finsch-Oegrische volken in Rusland te zoeken. De laatste voorouders van de bewoners van Finland woonden in de eeuwen vóór en na het begin onzer jaartelling aan den Zuidoever van de Oostzee, tusschen de Golf van Riga en het Ladogameer, naast Gothen (de Germaansche stam die zulk een groote rol in Zuid-Europa zou spelen) en naast Slavische volken. Vandaar trokken zij (in den loop van eeuwen) over de Oostzee, langs de Karelische landengte naar Suomi (Finland). Van de oorspronkelijke bevolking (de oudste vondsten zijn van voor 5500 v. C.) was niet veel meer over, toen de Finnen binnendrongen.

In diezelfde eeuwen vóór en na het begin onzer jaartelling komen ook de eerste Germaansche landnemers; het is de tijd van het uitzwermen (600 v. C.—200 n. C.) na het slechter worden van het klimaat. Daarna worden de

Gothische invloeden sterker en van 800—1000 die der Wikingen.
De Finsche verhuizingen eindigen omstreeks 800 n. C. In de 14e eeuw komen dan groote stukken van Finland onder Zweden en vele Zweden komen in het land, het Germaansche element versterkend.

RASBEWUSTZIJN in Zuid-Afrika

Dat het rasbewustzijn bij onze Afrikaansche stamverwanten duidelijker spreekt dan bij velen ten onzent, is bekend en wordt nog eens bevestigd door een artikel in „de Telegraaf" van 29 Sprokkelmaand, waarin een onderhoud met Dr. D. Malan, den leider der nationale Zuid-Afrikanen, wordt weergegeven.
Het rassenvraagstuk is daar te lande zeer ingewikkeld. Behalve Europeanen van verschillend ras, maar in hoofdzaak van het Noordras, treft men er inboorlingen aan, die tot verschillende rassen behooren, Br.-Indiërs, Joden en een groot aantal kleurlingen, en voorts vermengingen tusschen deze groepen. De Europeanen, als beheerschers van het land, vormen slechts een minderheid; zelfs het aantal Britsch-Indiërs is grooter. Het aantal Joden is veel kleiner, maar in verhouding toch zeer aanzienlijk.
Dr. Malan ziet nu de eenige mogelijkheid voor een oplossing in een afgescheiden leven der verschillende groepen in reservaten, omdat hij voorziet dat de blanke bevolking anders in de veel grootere niet-blanke zal opgaan. Hij wees er op hoe bijv. in Kenya, in Midden-Afrika, bepaalde landsdeelen waren aangewezen voor blanken, inboorlingen en Britsch-Indiërs en ziet in een soortgelijke oplossing het eenige heil voor Zuid-Afrika, waarbij dan natuurlijk het blanke deel de leiding dient te houden, ook over de overige reservaten. De kleurlingen zouden dan eveneens in een eigen reservaat moeten worden ondergebracht, terwijl een verbod van gemengde-rassen-huwelijken voor verdere bastaardeering zou moeten waken.
Het is te wenschen, dat deze denkbeelden in afzienbaren tijd verwezenlijkt zullen worden, opdat de Noordras-Germanen daar te lande niet in een rassen-chaos ten onder gaan.

„Cultureel Toerisme"

De belangstelling voor alles wat het Nederlandsche volk betreft is groeiende, en in de meest uiteenloopende kringen vindt men daarvan de uitingen. Het A.N.V.V. heeft terecht gemeend, nu vele vacantiegangers in plaats van naar het buitenland te trekken hun vacantie in eigen land zullen doorbrengen, de aandacht te vestigen op wat genoemd wordt „cultureel toerisme", waartoe behoort het bezichtigen van monumenten van architectuur en historie, het bezoeken van musea, en het bestudeeren van land en volk. Het ligt derhalve in de bedoeling om gewestelijke „heemkunde-bijeenkomsten" te organiseeren, waarvan de eerste in Oosterbeek plaats gevonden heeft.
Wij begroeten alles, wat mede kan helpen om de kennis der Nederlandsche cultuur te vergrooten. Wij hopen echter, dat het niet zal geschieden op de traditioneele wijze, waarbij men den nadruk legde op het „interessante" en met evenveel belangstelling luisterde naar beschouwingen over de cultuur der Maori's, Papoea's en Groenlanders als naar die onzer voorvaderen. Anders gezegd, wij hopen dat langzamerhand het gevoel zal doordringen, dat er een innerlijke verbondenheid met het voorgeslacht is, dat hun scheppingen ons meer te zeggen hebben dan die van andere volken.

VRAGEN?

Vragen kunnen worden ingezonden aan den Secretaris v. d. Opstelraad, welke voor behandeling zal zorgdragen. Wij behouden ons het recht voor vragen, die niet toepasselijk zijn op de strekking van de Werkgemeenschap, te weigeren.

Vraag 1.
Kan het niet-Europeesche bloed, dat in onze bevolking door Joden en Oosterlingen is bijgemengd, er weer uit verdwijnen?

Antwoord:
Allereerst dit: **bloed** is een wonderlijk sap! Zooals de vraagsteller het hier gebruikt, is het eigenlijk als pars pro toto (deel voor het geheel). Wij spreken van gemengdbloedig, adelijk bloed enz. enz. en bedoelen niet „bloed" maar den erfelijken aanleg van het heele wezen.
Deze aanleg wordt niet door het bloed overgebracht, maar door de „aanlegdragers" de chromosomen, die zich in den celkern van de geslachtscellen (en ook in de andere levende cellen) bevinden, of liever daarin gevormd worden vóór de celdeeling. In het eerste begin van een nieuw individu, in de bevruchte eicel is nog geen bloed, maar de aanleg tot al de erfelijke eigenschappen is reeds volledig aanwezig; ook de aanleg om een bepaald soort bloed te krijgen (bloedgroep). De dragers van dien aanleg kennen wij, kunnen wij microscopisch waarnemen, daar zij zich laten kleuren (vandaar de naam chromosoom) en dus is de vraag deze: kunnen wij die dragers van vreemden, niet-Europeeschen, aanleg uit onze bevolking kwijtraken.
Zooals bekend, komen de aanlegdragers steeds paarsgewijze in de celkernen voor. Vlak voor de bevruchting gaan deze paren echter uiteen en ontstaan gedeelde cellen met enkelvoudige chromosomen. Bij de bevruchting vormen zich dan weer paren; van ieder paar leverden de vader en de moeder een enkel chromosoom (aanlegdrager). Deze vreemde niet-Europeesche aanlegdragers verspreiden zich dus door een bevolking. Niet allen bijeen, maar om zoo te zeggen, ieder op zijn eigen houtje. Slechts zelden komen er zeer vele van het vreemde ras toevallig in één individu weer samen. Dat is dan een uitgesproken Joodsch of Indisch type.
Nu wordt het ook duidelijk, dat wij dat vreemde „bloed" niet zoo gemakkelijk weer kwijtraken. Het zou moeten uitsterven, maar het is daar, waar het in een enkele eigenschap aanwezig is, vaak in het geheel niet te herkennen (het kan polymeer, of ook recessief zijn). Het kw•ad is niet gemakkelijk ongedaan te maken!
Maar één ding kunnen wij doen: er voor waken dat niet meerder kwaad geschiedt, dat niet verdere verbastering plaats vindt en **dan beginne ieder bij zichzelve** en bij zijn gezin, in de opvoeding van de kinderen. Ook de staat kan veel doen, maar vooraan moet het bewustzijn van de bevolking staan: dat het niet meer met ons eergevoel strookt, met vreemd ras of met bastaards te huwen.
Als enkeling, als individu kan de bastaard een waardevol mensch zijn en moeten wij hem beoordeelen naar zijn daden en eigenwaarde. Voor de kultuur als geheel, als schakel in de sibben is hij onder **alle** omstandigheden een gevaar: hij brengt disharmonie, die wij niet bij machte zijn uit te delgen, in het heiligste wat wij bezitten, het erfdeel der Vaderen, in onzen erfelijken aanleg.

Vraag 2.
Wat is Lamarckisme?

Antwoord:
Lamarckisme is eigenlijk een leer, en was eens een we-

tenschappelijk dogma. In het kort is het dit: Wanneer een diersoort maar lang genoeg van geslacht op geslacht een bepaalde functie moet verrichten, dan krijgt het ook vanzelf de organen daartoe. De formule luidt: „de functie schept het orgaan."
Nagenoeg hetzelfde houdt de formule in: „verworven eigenschappen zijn erfelijk."
B.v.: wanneer ik beren lang genoeg dwing altijd op hun achterpooten te loopen, dan krijg ik eindelijk beren met een rechtopgaanden gang. Wanneer ik een waterdier maar lang genoeg dwing ook op het land te leven, dan krijgt de soort langzamerhand longen in plaats van kieuwen. Of wanneer ik vrouwenvoetjes maar lang genoeg vermink door kleine schoentjes (Chineezen!) dan wordt deze voetvorm erfelijk.
Het was de Lamarck die op deze wijze de „ontwikkeling" verklaarde (in 1809). Op deze ontwikkelingsleer berustte het dogma van „de vooruitgang der menschheid" en de waan dat met de opvoeding de menschheid verbeterd kan worden. Vandaar de overdreven waarde die aan opvoeding en schoolkennis werd gehecht.
Maar deze leer, dit dogma, is niet langer wetenschappelijk te verdedigen. De erfelijkheidsleer doet ons zien, dat de erfelijke aanleg gebonden is aan de „aanlegdragers", de chromosomen, die van vaders en moeders kant aan het jonge individu worden meegegeven in de eerste cel, de bevruchte eicel. En deze aanlegdragers gaan onveranderd over op de nakomelingen, hoe het individu zich ook moge ontplooien, ontwikkelen, oefenen. Wij weten dat de geslachtscellen reeds in een heel vroeg stadium als het ware worden afgezonderd, terwijl de overige cellen zich dan gaan „specialiseeren" en de verschillende weefsels vormen, waaruit de organen zijn gebouwd.
Zoo vormen de geslachtscellen als het ware een netwerk: Op de knooppunten, daar waar manlijk en vrouwelijk samenkomen (bevruchting), groeit een individu omhoog.... en sterft weer, maar het netwerk knoopt steeds nieuwe punten aaneen en is om zoo te zeggen onsterfelijk. Veranderingen in den erfelijken aanleg kunnen dus alleen in en aan dit netwerk plaatsvinden. Wanneer dus de omgeving door zijn invloeden den erfelijken aanleg zelf beïnvloedt en verandert, dan veranderen ook alle verdere individuën die op de knooppunten omhooggroeien. Wij weten wel iets van deze veranderingen in den erfelijken aanleg (mutaties) en stellen ons voor, dat op deze wijze ook de groote veranderingen in den loop der aardperioden verklaard moeten worden. Maar deze veranderingen (mutaties) zijn voor zoover wij ze hebben kunnen waarnemen, toch meestal z.g. verlies-mutaties, d.w.z. er gaat iets van den erfelijken aanleg verloren en daardoor ontstaat iets nieuws.
Blijvend is de ontdekking van de Lamarck, dat er ontwikkeling is, d.w.z. dat de vormen van levende wezens, zooals wij die nu kennen, zich „ontwikkeld" hebben uit vormen van vroegere aardperioden. Onjuist was de voorstelling hoe dat gebeurde, n.l. door invloeden van de omgeving op de individuen, zóó dat de door deze individuen verworven eigenschappen erfelijk zouden worden. Alles wat wij door de erfelijkheidsleer weten, houdt zich bezig met de wijze waarop de erfelijke aanleg bij de kruising wordt overgeerfd door de „aanlegdragers" (chromosomen), hoe dus uit bestaande combinaties nieuwe combinaties kunnen ontstaan, n.l. bastaards, maar ook nieuwe **rassen.** Maar hoe nieuwe **soorten** (dus de volgende meer samenvattende trap in de **„systematiek"**, de indeeling der levende wezens) ontstaan, weten wij nog niet. Wij hebben vermoedens, maar geen zekere gegevens die op waarneming berusten.
Wij hebben dus nog nooit waargenomen dat de invloeden der omgeving den erfelijken aanleg veranderen (behalve verlies-mutaties). Wij vermoeden dat dit toch plaats vindt en wel spronggewijze, niet gelijdelijk (mutaties).
Dit gebeurt echter als uitzondering en heeft voor ons leven en onze houding tegenover het rassenvraagstuk bij den mensch geen praktische beteekenis.
Onder dit voorbehoud zeggen wij: **De invloeden der omgeving kunnen den erfelijken aanleg niet veranderen, in geen duizend jaar, lichamelijk niet, maar ook geestelijk niet.**
Hiermee staan wij lijnrecht tegenover de leer van den „vooruitgang der menschheid" en het „lamarckisme".

BOEKBESPREKING

Het menschelijk schoonheidsbeeld en nog wat in „DIE VERKEERDE WEERELDT."

Ieder mensch heeft een schoonheidsideaal min of meer bewust, min of meer uitgesproken. Onze Germaansche voorouders in de eerste eeuwen onzer jaartelling, hadden het zeer bewust. Wij weten dat zij hun haar met zeep bleekten, daar golvend blond haar tot het schoonheidsbeeld behoorde en men had vreugde in het schoone lichaam van man en vrouw. Ja, het is merkwaardig hoe in de IJslandsche saga's zeker niet minder over manlijk schoon gesproken wordt dan over vrouwelijk. Nog lang daarna gold het „zwart en leelijk."
Daarin is in den lateren, en vooral laatsten tijd veel veranderd, ook op het platteland. Maar niettegenstaande dat is nog het schoonheidsbeeld van ons volk in het algemeen dat van het Noordras. Men bezie maar reclame-platen en modepoppen. Dan blijkt echter ook, hoe dit schoonheidsbeeld, vooral wat de vrouw betreft aan het vervagen is.
Het loont de moeite het bekende en veelgelezen boek van Mr. A. Roothaert, „Die verkeerde weereldt" na te lezen met het oog op deze dingen. Het speelt in een gedeelte van ons land (de Peel) waar een bevolking woont, die voor een deel meer aansluit bij wat men dan een „zuidelijker type" noemt.
Het is echter niet zoo eenvoudig uit te maken van welk ras dit type is. Op blz. 94 lezen wij: „Lijdelijke weerstand is het goed recht van alle verdrukten" en deze geestes-houding komen wij onder deze bevolking telkens en telkens in het boek tegen. Het is die houding tegenover geweld, die de rassenkunde als kenmerkend voor het Oostras (Alpine ras) aangeeft. Maar ook Noordras boeren en vooral wanneer het „Faalsche" type meer op den voorgrond treedt, kunnen zoo handelen — echter, dan zouden ze uiterlijk anders geschilderd worden. Deze donkere menschen konden echter ook Westrasbloed in zich hebben. Maar zouden zij dan niet opbruischender zijn? Laten wij zien. Er wordt gesproken van „zuidelijke finesse" in tegenstelling met den „Hollander" Stoffels (bl. 97) van „fantaseeren", waar Geraerd „zuidelijk genoeg" voor is om er een poosje aan mee te doen, om dan toch tot de „nuchtere verhoudingen" terug te keeren (blz. 92). En dan deze beschrijving: „Voor Deurnse mensen is het een zoete lust hun zorgen en kwalen op te smukken en elkaar voor te schote-

---

Schedeltrepanatie uit den steentijd.

Reeds eenige malen zijn voorbeelden uit den steentijd gevonden van menschen, die een schedeloperatie hadden ondergaan, waarbij een stuk van den schedel had moeten worden weggenomen. Blijkbaar waren deze operaties goed geslaagd, want de schedel was weer genezen.
Zij komen voor bij de Snoerkeramiek- en de Hunnebedbevolking.
Thans is in een grafheuvel van 2500 v. Chr. (Börnecke) een geval ontdekt, waarbij blijkbaar een te groot stuk met den steenen beitel was afgenomen, zoodat de patient bezweek. Het afgenomen stuk werd met hem begraven.

len op de smakelijkste manier. Het geeft hun een vleiend gevoel van belangrijkheid.... En ge moet wel zot zijn om niet te profiteren van den pleizierigen kant van uw verdriet, want dan zoudt ge heel uw leven enkel maar chagrijn hebben en dat kan een menschenkind niet volhouden" (blz. 114). Wijst dit alles toch niet op Westras bij menging? Daartegenover die Stoffels: „Hij is slechts van één ding bezeten — zijn school. Of is het weer die stugge Hollandsche terughoudendheid omtrent intieme aangelegenheden?" 114). Wijst dit alles toch niet op Westras-bijmenging? raskundig ook moge zijn, dit laatste is zoo kenmerkend voor het Noordras dat geen twijfel mogelijk is. Maar nu dit: „Deze mensen beleven al hun aandoeningen in kinderlijke uitbundigheid. Voor hen is uiterlijk vertoon even onmisbaar, als het den nuchteren Hollander tegenstaat." Hier twijfelen wij niet, hier staan toch de aard van West- en Noordras tegenover elkaar.

Zij zijn donker, deze Deurnsche lieden en donker is hun schoonheidsbeeld; luister maar: „Machteld heet zijn vrouw. Ze heeft lichtgeel haar en zou niet zo lelijk zijn, als ze niet zulke spierwitte wenkbrauwen en oogharen had. Want dat is voor Deurne, waar de menschen allen veel donkerder van opzicht zijn, een vreemd en griezelig gezicht." (blz. 111).

Zij zijn ook bewegelijk — wat dus op Westras wijst: „De schout is gebouwd op ronde beweeglijke lijnen, er zit iets springerigs, iets van het wilde dier in zijn korte brede kuiten en dun-toelopende enkels." Maar dan heeft hij „vriendelijk bollende wangen" die nog „overbloedig" ook zijn en „slimme spleetoogen"; hij heeft iets van „dien vluggen gloeienden vlinder, dien ze hier „vuurvlam" noemen...." (blz. 133). Alles Westras? Zijn uiterlijk is naar de beschrijving der vormen (kuiten, wangen, oogen) weer veel eerder Oostras.

Die menschen, die „zo rusteloos rond u heen dansen", zij vinden den Hollandschen predikant een „dooi lichaam", „niet te verporren". Zoo zouden Oostras menschen het toch niet aanvoelen.

Is de schildering zuiver? Het maakt den indruk van wel. Wij zien hier dus een gemengde bevolking, waarvan de levenshouding wijst op sterke Westras-bijmenging, naast vormen die toch ook aan Oostras doen denken. Maar sterk is de tegenstelling tot het Noordras, dat nu niet bepaald in gunstige typen is vertegenwoordigd en geschilderd.

En toch er is één uitzondering, de half in de schemering gehouden „Madonna van Deurne" met het „wonderlijke, gouden haar," die gaat met „geheven hoofd" (blz. 410 en 411), een verschijning van het edelste Noordras in vreemde omgeving. Of moeten wij ook nog den Peerdenzot noemen, dien jongen, die „géén gewone boerenjongen" was, waar adelijk bloed in zat en „het bloed verloochent zich niet." (blz. 336).

Ja, zoo is het, waarlijk edel bloed verloochent zich niet. En het merkwaardige is, dat deze beide laatsten, hoezeer zij ook anders zijn dan de doorsnee menschen van dat land, toch in die bevolking meeleven. Wanneer die andere aard, dat Noordras echter als indringers, als Hollanders, als ketters komt, om hen te hinderen, te dwingen, zonder eenig begrip van hun aard en hun geloof; wanneer zij hun „tegoedertrouw Lieven Heerken van eigen bodem" willen vervangen door den „vervaarlijken Here God van Holland", ja, dan zijn het onuitstaanbare vreemde wezens.

„Het protoplasma is noch een stof, noch een mengsel van stoffen, doch een maaksel dat zich in voortdurende stofwisseling bevindt". von Uexkull.

Dit wonderlijke maaksel is de drager van alle leven op aarde, hetzij dier of plant of mensch. De cel is het „bouwsel" waarin het protoplasma leeft. In die cellen vormen zich van tijd tot tijd de wonderlijke dragers van den aanleg voor de erfelijke eigenschappen (chromosomen). Voorwaar, het Leven is een wonder.

„DE STEENEN SPREKEN".

(Bewerking van Davidson. The great pyramid, its divine message.)

Woorden dienen om datgene, wat in ons leeft, te uiten en aan anderen mede te deelen. Dat is voor ons gevoel de normale opvatting. Daartegenover heeft eens iemand gezegd: woorden dienen om onze gedachten te verbergen. Dit past niet bij onzen aard; is voor ons volksvreemd.. Wij voelen daar iets onwaarachtigs in, dat niet bij onzen Germaanschen geest past.

Het intellect dient om ons allerlei duidelijk te maken, beter te doen begrijpen. Dat is de taak, die wij aan het intellect toekennen. Maar er zijn ook menschen, wier erfelijke geaardheid hun niet alleen een scherp intellect gegeven heeft, maar tevens de geneigdheid om met behulp van dit intellect verwarring te stichten. Naar de meening van sommige rassenkundigen hebben bepaalde rasvermengingen deze geaardheid tot een erfelijken aanleg bij enkele menschengroepen gemaakt.

Sterk moesten wij hieraan denken toen wij dezer dagen het reeds eenige jaren geleden verschenen, maar in ons blad nog niet besproken boek. „De steenen spreken" naar het Engelsche boek van D. Davidson in handen kregen.

Het boek, waarvan de Nederlandsche bewerking maar liefst f 12.50 kost, maakt op het eerste gezicht een ongemeen degelijken indruk. Groot formaat, een duidelijke druk, fraaie platen, vele figuren, kaarten en tabellen, een lange lijst van geraadpleegde litteratuur, vele bladzijden met wiskundige formules, het is alles even degelijk. En dan de drie bijbelteksten, die als motto voorin staan, — in het boek zelf wemelt het er van — zij drukken op het boek al direct een eerbiedwaardig stempel.

De leek, die manmoedig met het 500 blz. groote boek begint, doet dit al dadelijk onder den indruk iets te gaan lezen, dat hem in hoogen ernst de hoogste wijsheid gaat verkondigen en de eerste hoofdstukken bieden hem daarbij dan ook weinig moeilijkheden. Op blz. 38 wordt het Egyptische Doodenboek er bij gehaald. Voor den Egyptoloog geeft dit al menige voetangel, maar hier worden fragmenten uit deze papyri gehanteerd met een zoo verbluffende zekerheid, dat de leek op blz. 45 meent, dit nu wel voldoende onder de knie te hebben, om dieper in de materie door te kunnen dringen.

Het volgende hoofdstuk is meer van materieelen en zeer gemakkelijken aard. Het gaat over de opmetingen van de Groote Pyramide. Piazzy Smith had in de vorige eeuw na metingen gemeend te moeten vaststellen, dat bij den bouw bepaalde astronomische feiten waren vastgelegd. De maateenheid, bij den bouw gebruikt zou 1:500.000.000 deel der aardas zijn; de omtrek zou 36523 van deze „Pyramide-inches" bedragen en de hoogte 5813. En dit beteekende, dat de hoogte zich verhield tot den basis-omtrek als de straal van een cirkel tot den cirkelomtrek!

Jammer voor Piazzy Smith kwam na hem Flinders Petrie en daarna het onderzoek vanwege het Egyptische gouvernement en het resultaat van deze onderzoekingen was...... dat Piazzy Smith zich had vergist! De omtrek was slechts 36235,32 (of naar een andere meting 36237,92) „Pyramide-inches van Smith" en niet 36524.

Dit alles beschrijft de Nederlandsche bewerker zeer nauwkeurig, maar dan maakt hij op blz. 55 zijn eerste groote salto-mortale en constateert: Flinders Petrie ontdekte, van het standpunt der wetenschap, de door de mensch gebouwde Pyramide. Piazzy Smith ontdekte, van hooger standpunt, de Pyramide, zooals zij door haren architect ontworpen was. En dit is dan „het kritieke punt, waar de eigenlijke interpretatie van Davidson aanvangt".

Nu het is inderdaad een kritiek punt en het is erg jammer voor Piazzy Smith, dat hij niet beleefd heeft, dat men hem tot ontdekker van de „ideale pyramide" proclameerde! Hij heeft tot aan zijn dood geloofd, dat hij zuiver wetenschappelijk werk had verricht.

De maten, die uiteindelijk als de juiste zijn vastgesteld,

loopen, zooals hierboven gezegd uiteen, iets wat bij een dergelijke meting begrijpelijk is. Maar Davidson heeft voor zijn verder betoog het getal 286 noodig en nu redeneert hij: omtrek volgens Piazzy Smith 36524; verminderd met 286,1 is 36237,9; en dit is „precies" de omtrek, zooals die in werkelijkheid is. Maar dit is niet juist, want de juiste omtrek schommelt van 36235 tot 36238 en het verschil met Smith schommelt dus tusschen 286 en 289, maar aangezien Davidson alleen 286 gebruiken kan, negeert hij de rest.

Wij willen het boek natuurlijk niet op den voet volgen; dit staaltje van bewijsvoering zij voldoende. De Egyptische pyramiden zijn voor ons trouwens alleen maar interessant, maar zonder wezenlijk belang voor ons volk. Wat echter wel van belang is, is dat velen in ons land op den geraffineerden opzet van het boek invliegen, de Joodsch-Engelsche verheerlijking, die het wezen van het geheele geschrijf is, aanvaarden en daarbij ook de allerzotste rassenbeschouwing, die de Engelschen tot Phoeniciërs maakt en de Angelen en Saksers tot de verloren Joodsche stammen, die via Europa naar Engeland getrokken zijn. Dit alles wordt dan zoo met bijbelteksten doorspekt, dat het haast godslasterlijk wordt om niet aan de goddelijke zending der Phoenicisch-Hettitisch-Joodsche mengbevolking van Groot-Brittannië te gelooven!

In het hoofdstuk „De verloren stammen" wordt ons dit alles haarfijn uiteengezet. Eerst rukken Jesaja, Zacharias en Jeremia op met een aantal teksten. Daaruit wordt o.a. opgemaakt, dat er verschil is tusschen de „verdreven" Israëlieten en de „verstrooiden" van den stam Juda. Deze laatsten zijn de Joden. Weer een aantal teksten. Daaruit blijkt zonneklaar, dat ook de Israëlieten nog ergens zitten moeten. Waar zijn zij gebleven? Opnieuw een reeks teksten. En nu een bewonderenswaardige hersengymnastiek. Wat wordt van de Israëlieten voorspeld? Daarvoor worden enkele teksten uit Genesis, Jesaja, Kronieken enz. uitgezocht. En dan horen we, voor zoover we het nog niet wisten, dat Israël een groot en machtig volk zal worden, en uit het zaad van Manasse's broeder zal zelfs een volle menigte van volkeren voortkomen. En het zaad van Israël zal de poorten zijner vijanden erfelijk bezetten en het zal in vele wateren zijn. En zegt Jesaja niet: „Want de eilanden zullen Mij verwachten". Het woord des Heeren zal trouwens verkondigd worden in de „eilanden die verre zijn". En is er in den bijbel niet een paar maal sprake van een eenhoorn en vaak van een leeuw? enz. enz.

Welnu lezer, twijfelt gij nu nog? Is Engeland niet een natie en een verbond van natie's? De voornaamste natie, de maritiemste natie, een handels-natie, een onoverwinnelijke natie, een volk dat over vele andere heerscht en niet overheerscht wordt, dat in het bezit zal zijn van de poorten zijner vijanden, (Gibraltar, Malta, Cyprus, Suez!), dat op eilanden woont, een natie waarmede de symbolen eenhoorn en leeuw verbonden zijn, enz. enz.

Hier is geen twijfel mogelijk. Het „Britsche ras" is Israël. Rassenkundigen mogen nu al beweren, dat in Engeland deelen van het Noordras, Westras en Oostras wonen, dat de Palestijnsche Israëlieten, zooals de vondsten aantoonen, van een geheel ander type zijn, dat is allemaal onzin, de teksten „bewijzen" zonneklaar, dat Engeland door Israël wordt bewoond.

Trouwens Davidson heeft nog meer pijlen op zijn boog. Zoo haalt hij er de „Oude Britsche Kronieken" bij, een fantasie over den oorsprong der Britten, zooals Engeland dergelijke middeleeuwsche fantasieën — bijv. in oude gildelegenden — er vele bezit. Hierin stammen de Britten af van een schaar die onder Brutus uit Troje kwam en in 1100 voor onze jaartelling Londen stichtte!

Nog meer soortgelijke bewijzen geeft Davidson, die den onbevangen lezer op zijn minst doen zeggen: het klopt toch wel merkwaardig. Totdat hij begrijpt dat men de grootste zotheden kloppend kan maken als men de methode van Davidson toepast. Hij maakt de zaak dan nog een tikje ingewikkelder door de Brutus-afstammelingen in verband te brengen met de Baratas, die in Klein-Azië woonden en die niet alleen naar het Westen, maar ook naar Indië trokken. En daar is dan weer het bewijs voor te vinden in den naam van het heldendicht de Maha-Barata, dat hij dan maar meteen vertaalt met het heldendicht der groote Britten!

Tot de in Engeland wonende Barats, die dan volgens een andere „wetenschappelijk" aanhaling reeds 2800 voor onze jaartelling in Engeland arriveerden, kwamen dan later de Juten, Angelen, Saksers, Noren en Denen. En dit zijn dan volgens de „voorstanders der Britsch-Israël theorie" de „verloren stammen" die zich door Europa een weg gebaand hebben om zich onder andere namen tenslotte in het land van het „door God geleide volk" te vereenigen.

In hoeverre de op het vasteland achtergebleven Germanen nu ook tot de Israëlieten behooren, hebben wij niet kunnen ontdekken. Evenmin hebben wij de oplossing kunnen ontdekken van het zoo merkwaardige feit, dat de kleine, zwarthaarige, donkeroogige en een donkere huid hebbende Palestijnsche Israëlieten veranderd zijn in groote blonde, blauwoogige en een lichte huid hebbende Germanen, die ook innerlijk (men vergelijke Edda en saga's met bijv. het Oude Testament) geheel anders zijn. Ongetwijfeld zal Davidson dit tegen alle welgestaafde erfelijkheidswetten indruischende verschijnsel wel met een aantal willekeurige uit hun verband gerukte bijbelteksten kunnen verklaren. En, wie weet, er zullen er wel zijn die ook dat slikken.

Wij kunnen het boek niet anders beschouwen dan als waardelooze nonsens, gevaarlijk door de wijze waarop het zich aandient en alleen belangwekkend voor de methode, die hier wordt toegepast om valsche voorstellingen ingang te doen vinden.

„Tod und Unsterblichkeit im Weltbild indogermanischer Denker". Uitg.: „Deutsches Ahnenerbe". Verlag Koehler und Amelang, Leipzig.

„Deutsches Ahnenerbe" heeft hiermede een boek uitgegeven, dat naar wij verwachten door vele menschen, die niet onachtzaam aan de vraagstukken des levens voorbijgaan, gelezen zal worden: **„Tod und Unsterblichkeit in Weltbild** indogermanischer Denker."

De uitgevers hebben met zorg het meest kenmerkende uitgezocht, te beginnen met oud-Arische wijsheid uit de Veda's over Grieken, Romeinen, Kelten en Germanen naar de Middeleeuwen, Duitsche dichters van den lateren tijd en de moderne philosophen.

Welk een veelheid, die daarenboven 35 eeuwen omspant en toch, hoe groot is de eenheid! Hoe scherp komt hier naar voren dat ééne inzicht: aangeboren aard, de aard, het wezen van een ras is — eenmaal gevormd — de eeuwen door onveranderlijk. Dit boek is als het ware één doorloopend bewijs, dat de erfelijkheid van den „stijl" in den geestelijken aanleg een der wetten in de Natuur is.

Het is een „bloemlezing" en zij die deze bloemen „lazen" in de rijkbloeiende en geurende weide der Indogermaansche Kultuurgemeenschap, zullen niet ieder bevredigen. Zoo menigeen, die in deze kleurige weide mocht wandelen, plukte een bloem hier en daar, die hij in deze „lezing"

„Daar zijn geen voorbijgegane dingen, waarnaar men zou moeten terugverlangen, daar is alleen een eeuwig nieuw, dat zich vormt uit de verruimde elementen van het verleden en het ware verlangen moet steeds productief zijn, iets beters, nieuws, voortbrengen." Goethe.

Dit kon wel een richtspreuk voor „Der Vaderen Erfdeel" zijn. Want het levend maken van dat erfdeel is ons niet doel in zich zelf, maar middel om uit die „elementen" te komen tot het nieuwe. Dit nieuwe kan niet zoo maar uit de lucht vallen, of bedacht worden, het moet **„groeien"**, uit de „verruimde elementen" moet het zich ontplooien.

mist. Doch weinigen zouden in staat zijn, zelf deze rijkdom bijeen te lezen en zoo moge hij dankbaar zijn en dat wat hij reeds vond en liefkreeg, aan deze bloemenweelde toevoegen.
Eerst heel aan het eind en in de zeer schoone samenvatting (Zusammenschau) wordt een nieuw element zichtbaar: het biologische. De vragen omtrent „de eeuwigheid van het Leven" (biologisch) en van „individualiteit" worden hier op een nieuwe wijze aangesneden. Het is, als zien wij opeens het heden onder een scherp zoeklicht, overdreven sterk belicht: een nieuw element! Is dat zoo, in 35 eeuwen? Overdrijven wij niet? En toch, het is zoo, de wetten der erfelijkheid en de nieuwere biologische wetenschap werpen een werkelijk nieuw licht op deze vragen. Ook zij zullen het Leven niet **„verklaren"** zoo min als de 35 eeuwen die achter ons liggen, maar zij doen ons toch weer iets van de Natuur **„begrijpen"** op een wijze, die voor die eeuwen niet mogelijk was. De heele samenvatting van het slot staat in dit teeken. Het is daarom dat wij niet tevreden zijn met de aanhalingen van Carl Ludwig Schleich alleen. Wij hadden daar zoo gaarne H. S. Chamberlain bij aangetroffen 1) en ook I. von Uexküll, die b.v. zijn Lebenslehre sluit met de woorden: „En zoo keert elk subject in den dood, uit het worden in het zijn terug" — Oeroude Indogermaansche wijsheid, nieuw belicht door de biologie.

1) Vergel. het laatste stuk van Schleich met H. S. Chamberlain „Kant", groote uitgave blz. 504, waar hij spreekt over de „unveränderliche Gestaltungssumme" van het leven en daarbij in noot 3 toch weer naar Plato verwijzen kan. Het „nieuwe licht" lijkt ons grooter en nieuwer dan het is!

UIT DE TIJDSCHRIFTEN

Uit: „De Reddingboot", Nr. 56, 1938 (Uitg. Noord- en Zuidhollandsche Redding-Maatschappij).
Betreft begrafenis van Jan Cupido (Febr. 1938).
„.......de kerkklok begint te luiden en de dragers loopen langzaam met de kist naar buiten. Wij volgen. En dan gaat de stoet volgens eeuwen-oud Terschellingsch gebruik over het smalle schelpenpaadje aan den binnenkant van het hek **mèt de zon rond** om de kerk. Vroeger zullen hier wel walvischkaken hebben gestaan op de graven der Terschellingers, die de „kleine visscherij" in Groenlandsche wateren voeren, thans zijn het eenvoudige, hooge steenen...... Aan de Noordzijde der kerk zijn weinig graven; hier liggen schipbreukelingen, die op de barre Noordkust van het eiland aan land dreven. In Jaap Kunst's aardige boek over Terschellinger volksleven kan men lezen, dat de kist vroeger steeds zóó werd geplaatst, dat het lijk met het hoofd naar het Westen kwam te liggen en het hoofd draaide men iets naar rechts opdat het de oogen naar het Zuiden — de zonzijde — gericht zou hebben. Wijl deze maatregel niet hielp als de kerk in den weg stond — zooals ook te Hoorn — bestond er — en bestaat er nog steeds — een zekere tegenzin tegen begraven aan de Noordzijde......"

In **„Wetenschappelijke Tijdingen"** van Louwmaand 1940 behandelt een artikel „Stand van het Nederlands(ch)e Volkskunde-onderzoek". Hierin wordt er o.a. op gewezen, dat vroeger het zwaartepunt gelegd werd op het verzamelen van gegevens, terwijl thans meer naar den dieperen zin van het waargenomene wordt gezocht.

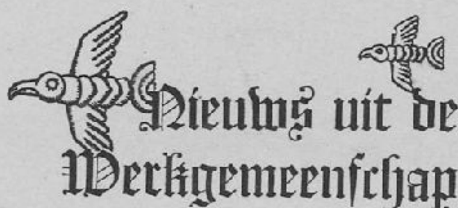
Het heden is een kind van het gisteren; wat wij hebben is ten deele het erfdeel der voor-Germaansche oudheid, wat wij zijn is geheel het werk van die Oergermånen, die men ons als „barbaren" voor believe te stellen.

H. St. Chamberlain.

In het Wintermaand-nummer van **„Het Nederlandsch Openlucht-museum"** treffen wij een uitvoerig artikel aan over plaatsnamen met het bestanddeel „wijk." De schrijver begint met de gewone beteekenissen aan te halen: als deel van een stad en in den zin van „de wijk nemen." Voor sommige deelen van ons land, inzonderheid de streken ten Oosten van de Geldersche IJsel, acht hij deze verklaringen echter niet van toepassing en hij komt tot de slotsom, dat wijk oorspronkelijk de beteekenis had van stuk of onderdeel van een of ander geheel (vooral: een marke) zonder eenige gedache aan bewoning.
Een tweede artikel wijdt een beschouwing aan de zomerwoning „een merkwaardig onderdeel van de Friesche greidboerderij."
Ten slotte nog een lezenswaard artikel over: De boer en Pieter Breughel.

In **„Oost-Vlaamsche Zanten"**, Slachtmaand-Wintermaand 1939 staat een artikel over de Reuzen van Gent. Vele plaatsen hebben hun reuzen, die soms nog in optochten (met carnaval b.v.) worden meegedragen. Uit een bijgevoegde plaat uit de 18e eeuw blijkt, dat deze uit voor-Christelijken tijd stammende voorstelling tot dat tijdstip ook in Gent nog bestond.
De verzameling volksrijmpjes wordt met 58 nieuwe aangevuld.

De Nederlandsche Mare voor Heemkunde en Volksdans van Lente 1940 geeft een belangwekkende beschouwing over den wederopbloei van het handwerk, waarin een kort doch krachtig pleidooi gehouden wordt voor het herstel der ambachten. Inderdaad heeft de mechanisatie in de laatste eeuw het handwerk op den achtergrond geschoven en de waarde er van verdoezeld. Iedere poging om het weder in eere te herstellen kunnen wij van ganscher harte toejuichen.
Een lang artikel met vele afbeeldingen behandelt de Zuid-Limburgsche Cramignon als Nederlandsche reidans die op oud-Germaanschen oorsprong teruggevoerd wordt. „Zoo symboliseert de reidans den zin en den inhoud van het leven in de gebondenheid van den enkeling tot den kring der gemeenschap". Met deze zinsnede laten wij zien, dat de schrijver niet bij de uiterlijke vormen blijft staan, ze ook niet rangschikt onder de primitieve uitingen van een volk, maar den grond zoekt en vindt in den volksaard, die in zijn uitingen de volksverbondenheid laat spreken.

De stichting „Der Vaderen Erfdeel" heeft ten doel mede te werken om de volksche gedachte te doen herleven en in breede kringen van het Nederlandsche volk den eigen aard weder tot zijn recht te doen komen.
Het doen houden van lezingen en voordrachten, het vormen van plaatselijke werkgroepen en het organiseeren van bezichtigingen behoort mede tot haar werkzaamheid.
Bestellingen en inteekening op het maandblad te richten tot Der Vaderen Erfdeel, Valeriusstr. 212, Amsterdam, Postgiro 307867.

Medewerkers:
De Opstelraad van de „Volksche Wacht" stelt toezending van bijdragen zeer op prijs. Alle stukken, met of zonder foto's, worden gaarne ingewacht bij den Secretaris: C. J. H. Bierman, Prof. Ritzema Bosweg 28, Wageningen.